

Відомості про професійні досягнення
Никоненка Олександра Семеновича,
ректора Державного закладу «Запорізька
медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я
України», професора кафедри трансплантології та ендокринної хірургії з
курсом серцево-судинної хірургії, доктора медичних наук, професора,
академіка Національної академії медичних наук України,
члена-кореспондента Національної академії наук України, заслуженого діяча
науки і техніки України, лауреата Державної премії України в галузі науки і
техніки

Никоненко Олександр Семенович народився 09 листопада 1941 року у селищі Муловка Мелекеського району Ульяновської області, громадянин України.

У 1964 році закінчив Рязанський медичний інститут за спеціальністю "Лікувальна справа", має кваліфікацію лікаря-хірурга вищої категорії.

Член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, доктор медичних наук, професор.

Трудову діяльність розпочав у 1964 році лікарем-ординатором хірургічного відділення Шиловської районної лікарні Рязанської області.

З 1966 року по 1969 рік - аспірант кафедри госпітальної хірургії, з 1969 року по 1983 рік - асистент кафедри госпітальної хірургії Рязанського медичного інституту. У зв'язку з обранням за конкурсом у Запорізький медичний інститут на посаду завідувача кафедри госпітальної хірургії Никоненко О.С. переїхав до м. Запоріжжя. На посаді завідувача кафедри працював до лютого 2002 року.

Никоненко Олександр Семенович з 14 лютого 2002 року працює ректором Державного закладу «Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України», завідувачем кафедри госпітальної хірургії Запорізького державного медичного університету. За цей період продемонстрував високі організаторські здібності. Під його безпосереднім керівництвом створена клініка хірургії, до якої увійшли відділення загальної хірургії, кардіохірургії, трансплантації органів, ендоскопії та ангиографії, що дозволяє здійснювати діагностично-лікувальний і науково-педагогічний процес на сучасному рівні із використанням новітніх досягнень науки і медичних технологій.

Пріоритетним напрямком діяльності професора Никоненка О.С. є трансплантологія. Під його керівництвом у 1992 році, вперше в Україні, організовано центр трансплантації і хронічного гемодіалізу, де успішно проводяться операції з трансплантації нирки, печінки, підшлункової залози, серця. За цей час підготовлені висококваліфіковані кадри для системи охорони здоров'я Запорізької області та інших областей України, створена сучасна матеріально-технічна база. Під керівництвом професора Никоненка О.С. вперше в Україні, організовано центр з профілактики і

лікування інсульту, де впровадженні сучасні хірургічні і ендоваскулярні технології.

У 2004 році з ініціативи професора Никоненка О.С. на базі Державного закладу «Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України» наказом Міністерства охорони здоров'я України від 06.08.2004 № 403 було створено Науково-дослідний інститут серцево-судинної хірургії і трансплантації як структурний підрозділ академії. Це дозволило впровадити в діяльність академії сучасні високотехнологічні методи лікування і наблизити рівень медичної допомоги населенню області до європейського рівня.

З 2003 року під головуванням професора Никоненка О.С. при академії працює спеціалізована вчена рада із захисту дисертаційних робіт за спеціальностями 14.01.03 - «хірургія», 14.01.04 - «серцево-судинна хірургія». За цей період захищено 56 докторських та кандидатських дисертацій.

Близкучий практик і фахівець, професор Никоненко О.С. вперше в Україні виконав успішну операцію з пересадки серця, трансплантацію печінки, одночасно трансплантацію нирки і підшлункової залози при цукровому діабеті. На цей час в центрі виконано 3 трансплантації серця, 611 трансплантацій нирки, 14 трансплантацій печінки, 190 трансплантацій кріоконсервованих Р-клітин при цукровому діабеті. Увесь свій професійний досвід та знання професор Никоненко О.С. постійно застосовує для оздоровлення населення Запорізької області.

Одночасно із практичною роботою в Запорізькому центрі трансплантації органів під керівництвом Никоненка О.С. здійснюється значна науково-дослідна робота. Наукові напрямки діяльності охоплюють організаційні проблеми трансплантації, хірургічне лікування ішемічної хвороби серця із застосуванням оригінальних методик реваскуляризації міокарда, клітинну трансплантацію, трансплантацію нирки, а також питання хірургічних втручань при хронічних порушеннях мозкового кровообігу, лікування виразкової хвороби, хронічного холестатичного гепатиту, захворювань ендокринних органів. На підставі особистого досвіду і даних літератури виданий посібник із трансплантації печінки, що має науково-практичне значення для впровадження цієї операції в інших хірургічних центрах України.

Під керівництвом професора Никоненка О.С. виконані 8 докторських і 31 кандидатська дисертації, завершується робота над 6 докторськими та 7 кандидатськими дисертаціями. Результати наукових досліджень Никоненка О.С. опубліковані в 510 статтях і монографії («Тромбоемболія гілок легеневих артерій та посттромбоемболічна легенева гіпертензія: діагностика, лікування та профілактика», Київ, 1999, 95 с.) та в одному посібнику («Руководство по трансплантации печени», Запорожье, 2000, 198 с.).

Вперше в світі під керівництвом Никоненка Олександра Семеновича було видано «Атлас патоморфології ниркових трансплантатів», який має велике науково-практичне значення.

Свій багатий досвід з трансплантології професор Никоненко О.С. передає іншим хірургічним центрам України. Під його керівництвом організовано два центри трансплантації (у м. Дніпропетровськ і м. Харків) і проведено навчання співробітників цих центрів. Неодноразово професор Никоненко О.С. проводив майстер-класи з трансплантації для медичних працівників Херсонської і Сімферопольської областей.

Професор Никоненко О.С. виконує велику громадську роботу. Протягом 19 років він є головою обласного товариства хірургів, членом правління Українського товариства хірургів, членом Координаційної Ради по трансплантології, протягом 15 років - головний хірург Запорізької області. З 2004 року по 2007 рік виконував обов'язки головного позаштатного трансплантолога Міністерства охорони здоров'я України. У 2011 році знов призначений головним позаштатним трансплантологом Міністерства охорони здоров'я України.

У 1995 році Никоненко О.С. на високому науковому рівні провів 1-й Всеукраїнський з'їзд трансплантологів у м. Запоріжжі, був головою 5 міжнародних конференцій з актуальних проблем трансплантології та серцево-судинної хірургії, що є визнанням його професійного авторитету. У 2005 році був організатором і співголовою XXI з'їзду хірургів України. Підтвердженням новизни та практичного значення наукових праць професора Никоненка О.С. є присвоєння йому у 1996 році почесного звання «Заслужений діяч науки і техніки України», у 2003 році - звання «Почесний громадянин міста Запоріжжя» і «Людина року - 2004» в галузі науки, у 2000 році він став лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки. Нагороджений орденом «За заслуги перед Запорізьким краєм» III та II ступенів (2008 р., 2011 р.), Почесними грамотами Міністерства охорони здоров'я України (2005 р., 2011 р.). Професор Никоненко О.С. - кавалер ордена князя Ярослава Мудрого V та IV ступенів (2003 р., 2009 р.), член-кореспондент НАН України зі спеціальності «Трансплантологія» (2006 р.), академік НАМН України зі спеціальності «Трансплантологія» (2012 р.); у 2014 році його нагороджено медаллю ім. М.М. Амосова.